

8 Velikost podniků podle počtu chovaných zvířat

Proti roku 2003 klesl počet chovatelů skotu, prasat a drůbeže, a to jak v podnicích fyzických, tak i právnických osob. Také počty chovaných zvířat za toto období zaznamenaly ve všech uvedených druzích pokles.

Chovem skotu se v celém zemědělství zabývá 36,1 % počtu podniků což znamená snížení proti roku 2000 o 10,5 procentního bodu. Počet podniků fyzických osob zabývajících se chovem skotu poklesl za pětileté období o 43,4 %. Úbytek chovatelů skotu se projevil ve všech nejmenších velikostních kategoriích podniků fyzických osob až do hranice 30 hektarů zemědělské půdy. Počínaje velikostní skupinou 30 – 50 ha se počet chovatelů zvyšuje. Nejvýraznější nárůst počtu chovatelů je ve velikostní skupině nad 3 000 ha, druhé místo zaujímají chovatelé se 100 – 500 obhospodařovanými hektary zemědělské půdy. Pokles nebo nárůst početních stavů skotu kopíruje změny počtu chovatelů. S rostoucí výměrou zemědělské půdy rostou i stavy chovaného skotu. Výjimkou je pokles stavů ve velikostní skupině 1 000 – 2 000 hektarů.

V podnicích právnických osob jsou chovány téměř čtyři pětiny (78,0 %) celkového stavu skotu, který představuje necelých 1 426 tisíc kusů. Nejvíce skotu je chováno v družstvech (téměř 441 tis., resp. 30,9 %) a v akciových společnostech (nepatrně přes 405 tis., resp. 28,4 %). Společnosti s ručením omezeným se řadí svým počtem 248 048 kusů až za podniky fyzických osob. Největší podíly na úhrnu chovaného skotu mají v případě podniků právnických osob (bez ohledu na jejich právní formu) podniky s výměrou zemědělské půdy od 1 000 ha výše. Do tří nejvyšších velikostních kategorií (tzn. 1 000 – 1 999 ha, 2 000 – 2 999 ha a nad 3 000 ha výměry) spadá celkem 79,6 % skotu chovaného v podnicích právnických osob.

V podnicích fyzických osob je skot chován nejvíce v podnicích s výměrou 100 – 500 ha. V těchto podnicích je chováno 37 % skotu chovaného v podnicích fyzických osob.

Tab. 13 Podíly velikostních skupin na počtu chovatelů skotu a počtu skotu celkem

Velikostní skupiny chovaných prasat ks	Podniky fyzických osob		Podniky právnických osob		z toho					
					spol. s r.o.		akciové společnosti		družstva	
	podíl ZJ %	podíl ks %	podíl ZJ %	podíl ks %	podíl ZJ %	podíl ks %	podíl ZJ %	podíl ks %	podíl ZJ %	podíl ks %
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
v tom:										
0	65,7	x	62,5	x	77,8	x	44,9	x	39,6	x
1 - 10	27,1	7,9	0,7	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0
11 - 50	3,8	9,1	1,2	0,0	1,5	0,1	0,5	0,0	0,9	0,0
51 - 100	1,2	8,7	1,2	0,1	1,1	0,3	1,6	0,1	1,2	0,1
101 - 500	1,5	33,2	8,4	2,5	7,7	6,3	6,1	0,8	12,3	3,2
501 - 1000	0,2	13,6	6,9	5,2	3,2	6,7	10,3	3,2	13,5	8,6
1001 - 5000	0,1	26,6	15,0	35,2	6,4	37,9	25,4	25,0	28,3	56,0
5001 a více	0,0	0,0	4,1	56,9	1,4	48,7	11,3	71,1	3,9	32,1

Z pohledu velikostních skupin podniků podle počtu chovaných zvířat je v podnicích fyzických osob nejvíce chovatelů s počtem 1 až 10 kusů skotu. Představují 19,0 % chovatelů skotu z řad fyzických osob. Nejvyšší počet skotu je chován ve velikostní skupině 101 až 500 kusů (41,7 % počtu) následovaný skupinou 11 až 50 kusů (21,7 % počtu). Až na pátém místě je nejpočetnější skupina chovatelů s 1 až 10 kusy skotu, ve které je chováno pouze 6,4 % skotu podniků fyzických osob.

V podnicích právnických osob je nejpočetnější skupina chovatelů ve velikosti 101 až 500 kusů, a to vlivem družstev, kde tato velikostní skupina představuje 25,2 % chovatelů.

Tab. 14 Podíly velikostních skupin na počtu chovatelů prasat a počtu prasat celkem

Velikostní skupiny chovaného skotu ks	Podniky fyzických osob		Podniky právnických osob		z toho					
					spol. s r.o.		akciové společnosti		družstva	
	podíl ZJ %	podíl ks %	podíl ZJ %	podíl ks %	podíl ZJ %	podíl ks %	podíl ZJ %	podíl ks %	podíl ZJ %	podíl ks %
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
v tom:										
0	65,4	x	43,0	x	55,8	x	33,4	x	16,1	x
1 - 10	19,0	6,4	1,2	0,0	1,7	0,1	0,3	0,0	0,2	0,0
11 - 50	9,8	21,7	3,1	0,2	4,6	0,8	1,0	0,1	1,0	0,0
51 - 100	2,8	18,4	2,5	0,5	3,6	1,7	1,1	0,1	0,9	0,1
101 - 500	2,0	41,7	21,3	16,1	22,9	38,3	14,6	7,4	25,2	11,0
501 - 1000	0,1	8,1	15,4	28,1	8,1	33,3	23,5	26,9	27,2	26,0
1001 a více	0,0	2,4	13,6	55,0	3,2	25,8	26,0	65,5	29,5	62,9

Chovem prasat se v roce 2005 zabývalo 34,5 % počtu zpravodajských jednotek. Pro srovnání v roce 2000 to bylo 45,6 %. Úbytek chovatelů jak v podnicích fyzických osob, tak i v podnicích právnických osob byl provázen i poklesem početních stavů prasat.

V podnicích fyzických osob je chováno 9,6 % všech prasat. V těchto podnicích byl zaznamenán nejen pokles počtu chovatelů, ale i téměř čtvrtinový pokles početních stavů prasat. Nejvýrazněji se snížení stavů projevilo u velikostních skupin do 1 hektaru obhospodařované zemědělské půdy (pokles o 63,4 %) a u velikostní skupiny 2 000 až 3 000 ha (pokles o 76,4 %). Výjimkou byly podniky obhospodařující 100 až 500 hektarů zemědělské půdy, i když 46,4 % nárůst jejich počtu proti roku 2003 nebyl provázen růstem početních stavů prasat.

Téměř třetinu z celkového počtu 13 524 chovatelů tvoří drobní hospodáři bez identifikačního čísla, chovající pouze 3,5 % (629 ks) prasat chovaných v podnicích fyzických osob. Průměrně tak na jednoho chovatele připadá 2,7 prasat, což znamená, že prahové hodnoty šetření splňuje těsně a lze předpokládat, že vykrmuje 2 až 3 prasata převážně pro svou spotřebu a chov rozšiřovat dále nebude. Těchto chovatelů bude do budoucna ubývat. Mezi podniky bez půdy jsou zastoupeny z více než dvou pětín.

V podnicích právnických osob je chováno 90,4 % všech prasat, z toho 55,4 % připadá na akciové společnosti, 24,4 % na družstva a 19,2 % na společnosti s ručením omezeným. Rok od roku se zvyšuje podíl chovaných prasat u podniků s nulovou výměrou zemědělské půdy bez ohledu na právní formu. V roce 2003 tento podíl představoval u právnických osob 23,5 % a v roce 2005 to bylo již 29,1 %. Pokles chovatelů v této kategorii je doprovázen naopak zvyšujícími se stavy prasat. Je zřejmé, že se podniky v rámci této kategorie specializují pouze na chov prasat. Tyto podniky jsou, i přesto že musí nakupovat krmivo, schopny dosáhnout rentability.